

Arne Blomberg:

Jag, en Jernbergselev

Diverse bågkomster om hur en sörmlänning fick en tradition från Gästrikland...

Vi kallas för spelmän, vi som håller på med vår gamla folkmusik. Att jag blev en sån där spelman och kom att ägna en stor del av mitt liv åt folkmusiken är min pappas förtjänst. Ja, inte så att han blev min läromästare, utan för att han var konditor.

Konstigt? Bäst att ta det från början...

Min farfar Carl Blomberg (1880-1957) spelade fiol i olika musikgrupper i min hemstad Södertälje. Hur han lärde sig vet jag inte, men jag minns från min barndom att jag hörde honom några gånger – en gång stämde han om fiolen och spelade en låt med knäppningar, men hans repertoar var nog mest dåtidens dans- och underhållningsmusik.

Carl Blomberg – Arnes farfar – spelade fiol och mandolin. Här med mandolin i Kapellet Harpan, Södertälje, 1903.

Vid förra sekelskiftet blev mandolinen på modet. Det är ju lätt för en fiolspelare att övergå till mandolin, stämningen och greppen är lika, men tremuleringen måste man lära sig och farfar fick hjälp av en italienare på en båt i Mälarhamnen i Södertälje. Sen gav han själv lektioner och spred instrumentet.

De båda sönerna Henrik (1903-83) och Georg (1909-66) – min pappa – spelade mandolin.

Farfar spelade i små grupper som Harpan och Spiskrokskapellet och senare även på biograf – stumfilmerna illustrerades av små kapell med piano, fiol, gitarr o slagverk.

Farfar arbetade på Södertälje Tändsticksfabrik, som dock lades ner 1908 och utrustning och en del arbetare hamnade i Göteborg. Farfar valde i stället att flytta till Hvetlanda Tändsticksfabrik och min pappa föddes där, i Vetlanda. Den småländska eran blev kort, efter bara ett år återvände familjen till Södertälje och farfar blev skoarbetare.

Pappa konditor

Min pappa Georg blev konditor. Han gick i lära på Stora Konditoriet i Södertälje och hans första jobb därefter blev på Josefs konditori i Österbybruk där han anställdes i april 1929 och fick sluta i september samma år, då konditoriets verksamhet minskats. En kort anställning för en tjugoåring, inte ovanligt varken då eller nu. Nästa anställning blev i Nyköping och det var där han mötte Inga, hans blivande fru, min mamma.

Så är det i livet - hade pappa inte fått sparken hade han nog hittat en flicka i Österby och jag hade aldrig blivit till...

Spelorrarna

Men det var sommaren 1929 som kom att präglade mitt kommande liv. Pappa kom i kontakt med några jämnårig som spelade dansmusik och tillsammans var de dansorkestern Spelorrarna och de spelade i Österby och andra orter i närheten.

Dansorkestern Spelorrarna, Österbybruk, 1929.

Anton Jernberg, fiol, Georg Blomberg, mandolinbanjo och sång, Uno Steen, batteri, Herbert Jernberg, tenorbanjo, Nils Westerman, dragspel.

Två av musikerna var bröderna Anton (1909-90) och Herbert (1911-75) Jernberg, som inte bara spelade dåtidens dansmusik, de spelade 'låtar' också.

Man sa sällan 'folkmusik', man spelade 'låtar' och det gjorde de tillsammans med sin far Gustaf Jernberg (1881-1964).

Anton Jernberg berättar 1981 för dottern Lena om Spelorrarna och deras spelningar. De spelade från åtta på kvällen till klockan ett och samlade spelpengar. Det kunde bli en hel tia att dela på. En bra extrainkomst, som bland annat gick åt till Anton och Herberts systrars musikutbildning.

Min pappa spelade mandolinbanjo. Banjon blev populär på 1920-talet och fanns i flera varianter. Pappa använde mandolinbanjo, han var ju mandolinspelare, och Herbert hade en tenorbanjo.

1987 intervjuade jag bröderna Ivar och Elis Ålund om spel och dans i Bergshammar, Nyköping, där min mamma växte upp. Under samtalet sa Ivar plötsligt

-Vet du att jag har din pappas banjo?

Nej det visste jag ju inte. Instrumentet kom fram och när jag for, var banjon min. En sån överraskning!

Att min pappa var sångare i Spelorrarna var en annan överraskning, som Anton berättade för Lena 1981.

-Jag gjorde en trätt åt honom, säger Anton vidare, det fanns ju inga högtalare då.

[Lyssna på Antons berättelse!](#)

Jernbergstrion

Jernbergstrion. Anton, Gustaf och Herbert Jernberg. Programtablå, Röster i Radio, cirka 1930.

Anton berättar om Jernbergstrion för sonen Per Gustaf.

[Lyssna!](#)

Gustaf Jernberg var född i Sikvik utanför Gävle och blev känd som spelman när han 1912 vann en av de första spelmanstävlingarna i Uppsala.

Gustaf Jernberg hade en ålderdomlig repertoar, bland annat efter sin farfar, trallaren Anders Gustaf Jernberg (1829-97), som i sin lärt Jonas Boström – Lurk-Jonas – i Hedesunda (1807-59).

Gustaf Jernberg var gjutare och arbetade först vid ett gjuteri i Gävle och senare i ett gjuteri i Lingbo i södra Hälsingland, där han träffade en äldre spelman, Karl Lindblad, som lärde honom många låtar.

Efter flera flyttningar kom familjen 1919 till Österbybruk i Uppland och när sönerna växt upp blev far och söner kända som Jernbergstrion, som efter ett framträdande i radio 1926 blev en etablerad grupp med många spelningar. Anton var då 17 år och Herbert 15.

Anton och Herbert hade börjat spela i 7-8-årsåldern, först enkla låtar, men tidigt hade de börjat spela i stämmor, pappa Gustaf första fiol, Herbert andra och Anton tredje.

Livslång vänskap mellan familjerna

Jernbergsfamiljen och deras musik påverkade ynglingen Georg starkt och vänskapen mellan familjerna blev livslång.

Från min barndom har jag minnen av mötena med Jernbergarna. Det var nog mest vid födelsedagar man sågs, alltid med instrument.

Limpan måste med, sa Herbert om fiollådan.

Var det kalas i Österbybruk var ofta Anton och Herberts tre systrar med – Anna-Lisa, Karin och Nelly med familjer. Alla mycket musikaliska, det var sång och musik hela tiden.

*Främre raden: Gustaf Jernberg, Carl Blomberg, Herbert Jernberg.
Bakre raden: Mina (Wilhelmina) Jernberg, Margit Jernberg, Inga och Arne Blomberg.
Foto Georg Blomberg, Södertälje, sent 1940-tal.*

Jernbergsrepertoaren betraktas idag som märklig med säregna låtar. För ett barn är inget märkligt, men jag vet att jag tidigt fångslades av musiken.

Tät, kraftfull, intensiv!

Jag blev nog präglad redan som ung!

Kommen till skollådern blev det dags att välja instrument i musikskolan. Jag tror pappa blev grymt beskviken när jag propsade på att lära mig spela trumpet, men så fick det bli. Den unga kommunala musikskolan hade inga blåslärare men det fanns en ungdomsgrupp, ledd av lårssmeden Cederholm. Alla trumpeterna var upptagna men det fanns en ledig ess-kornett. Efter en tid tutade jag glatt 'När vi sitta i vår bänk' (Blinka lilla stjärna) och andra enkla låtar.

*Herbert, Anton och Arne – med leksaksfiol.
Folkparken, Södertälje, mitten av 40-talet.
Foto Georg Blomberg.*

Den unge Arne var en klen gosse, ofta förkyld och vid ett besök hos stadsläkare Wallgren med inspektion av mina ofta inflammerade halsmandlar frågade pappa om det var bra för halsen att jag spelade kornett, kanske blinkade han samtidigt åt läkaren. Doktorn höll med att det nog inte var lämpligt och så var det slut med blåsandet och via mandolin blev det fiolutbildning. Först med Sven Hedenborg, senare med Sam Asplund som lärare.

-När du har lärt dig litet till, sa Herbert en gång, så får du åka till mig och lära dig spela låtar! Herbert, hustrun Margit och dottern Britt bodde då på Folkskolegatan, på söder i Stockholm, inom räckhåll från Södertälje.

Vi träffades flera gånger årligen, ofta i samband med Stockholms Spelmansgilles månadsträffar på restaurang Fjädern.

Herbert var med och bildade spelmansgillet 1944, var spelledare några år och hade arrangerat många av gillet låtar. Han var känd av alla och alla kände Herbert. Han spelade i Skansens spelmanslag och var spelman åt Akademiska Folkdanslaget på övningar och resor.

Herbert och Arne vid en spelstund hemma på Folkskolegatan, Stockholm. I förgrunden dottern Britt. Herbert demonstrerade vid tillfället sin nyckelharpa (numera finns den på Musikmuseet). Foto Georg Blomberg, ca 1955.

Herberts elever

Jag blev Herberts tredje elev.

Bernt Carseberg (1925-2004) och Sivert Hellberg (1936-95), skansen-spelman i många år, var före mig. När jag kommit en bit på spelmansbanan spelade vi tillsammans i olika konstellationer.

Särskilt minns jag Samfundet för hembygdsvårds årssammankomst i Börshuset. Kung Gustav VI Adolf var ordförande och efter våra låtar tog kungen spelmännen i hand och tackade. Stort för en tonåring!

Sivert Hellberg, Torekällberget, Södertälje. Foto Arne Blomberg, cirka 1960.

Elev till Herbert Jernberg

Spelmansgilletts noter på lösblad blev grunden för våra träffar. Som dåtida musikskoleelev var jag ju notbunden och min uppgift före träffarna var att lära mig låten utantill och så lärde Herbert mig hur den skulle spelas. Herbert markerade lämpliga låtar med ett kryss, bättre låtar fick en ring kring krysset. Nr 28 Duvnäslåten av Allan Manneberg strök han över, men nummer 33 fick både kryss och ring och en kraftig understrykning. Det var Sikvikspolskan efter AG Jernberg, Jernbergstrions signaturmeleri. Den skulle jag lära mig till nästa gång!

Polskan hade jag hört många gånger, men tolka den från noter var för svårt för mig, det blev en teknisk lösning.

Jag var intresserad av elektronik och hade totat ihop en enkel tongenerator med en tidig germaniumtransistor och jag spelade in metervis av enskilda toner på bandspelaren och med linjal, sax och tejp klistrade jag ihop låten. En föregångare till dagens midi-filer. När jag spelade upp den hörde jag att det var rätt polska, men inte lät det som när Gustaf, Herbert o Anton spelade den. En tidig påminnelse att noter återger melodi, men sällan spelsätt. Det gick framåt och vid familjeträffarna fick jag hänga med på låtarna så mycket jag kunde.

För att lära sig Sikvikspolskan tejpade Arne ihop tonerna. Skarvarna gick ofta sönder. Bara en liten stump finns kvar.
[LYSSNA](#)

Mitt första framträdande

Sedan tidigt 50-tal hade pappa och jag besökt den årliga uppsalastämman i universitetsaulan. Jernbergstrion var alltid med, liksom Eric Sahlström, Viksta-Lasse, Bertil Rydberg, Nelly och Folke Östlund och många, många andra storspelmän.

Kanske var det 1952 eller -53 som jag fick vara med själv.

När det mäktiga allspelet fyllde scenen stod Anton och Herbert längst bak. Jag tyckte de borde finnas i främsta ledet, men Herbert förklarade att det skulle vara ett par säkra spelmän längst bak, som höll kontakt med spelledaren och vid behov grep in för att återställa otakt. Sedan dess står jag ofta själv längst bak...

När turen kom till Jernbergstrion fick jag vara med. Någon musikalisk förstärkning var det givetvis inte, jag kunde bara ett par av låtarna, men det var första gången jag stod på en folkmusikscen.

Sörmlandsstämma

Min första Julitastämma var möjligen 25-årsjubileet 1950. Herbert och Bernt Carseberg var där och kanske pappa och jag som publik, jag minns inte.

Det första framträdandet i Julita var nog 1955, Södermanlands Spelmansförbunds 30-årsjubileum. Herbert skulle dit tillsammans med andra spelmän från gillet och han motade upp mig till allspelet.

Jag kunde Tystbergavisan, men luftspelade mycket på de övriga låtarna.

Södertälje Spelmanslag

En vårdag 1958 läste jag i Länstidningen att man hade bildat ett spelmanslag i Södertälje. Kanske något för mig?

Det dröjde till höstkanten innan jag vågade ta mopeden och åka till Torekällbergets värdshus, där laget övade, för att lyssna.

Givetvis undrade någon vad jag ville och jag förklarade att jag spelade en del låtar.

Jag blev genast indragen i kretsen.

Gottfrid Karlsson (Sjösa-Kalle) lånade ut sin fiol och framför mig ställdes ett notställ med Widmarksvalsen som nästa övningsnummer.

Valsen var svår och det gick flera år innan jag började gilla låten.

Så var jag då medlem av spelmanslaget och samtidigt medlem i Södermanlands Spelmansförbund. Tidigt kom jag med i lagets styrelse och snart därefter blev jag suppleant i förbundsstyrelsen. När det sörmländska engagemanget växte hamnade Jernbergstraditionen något i skymundan, men den försvann inte helt.

Min sörmländska verksamhet får bli en framtida egen berättelse, här fortsätter jag med den röda tråden – Jernbergstraditionen.

Södertälje Spelmanslag spelade inte bara sörmländsk musik utan även en hel del upplandslåtar, säkert inspirerade av Eric Sahlström och Viksta-Lasse som var trogna gäster på de stora Julitastämmorna. Under flera år var Eric och Lasse även hedersgäster på spelmanslagets årsfester och starka band knöts mellan Sörmland och Uppland och alltfler harpspelmän hördes på stämmorna.

På min studentdag 1960 fick jag av mina föräldrar en Sahlströmharpa, byggd speciellt för mig. På den tiden gjorde Eric bara ett par harpor om året och kön var lång.

Anton Jernberg var långt fram i kördningen, han hade vällagrat trä och sonen Per ville bli harpspelare. Min pappa fick överta köplatsen för att harpan skulle bli klar till studentdagen.

Under några år var jag en någorlunda aktiv harpspelare men succesivt blev det åter mer fiol och harpan hängde mest på väggen. Den tittar förebrående på mig och jag har ibland skämts att den blivande storspelmannen Per Gustaf fick vänta på sin harpa.

Efter studenten blev det rekryten, delvis förlagd till Norrtälje. Trevligt med så kort väg till Anton och Anna och en spelstund några gånger för att liva upp Jernbergslåtarna, som kom väl till pass vid uppspelningarna för zornmärket i Östersund 1961.

Jag spelade både sörmländska låtar och Jernbergslåtar (vilka det var har jag glömt) och resultatet blev ett bronsmärke och diplom för *lovande spel av Jernbergslåtar*.

Efter ett par år var uppspelningarna i Örebro och jag försökte igen, men utan resultat.

Uppspelningarna fick i fortsättningen vila för min del, inte minst beroende på att jag stökade till det för zornjury och zornnämnd när jag 1973 såg till att durspelaren Vappersta-Lasse anmäldes till uppspelet i Södertälje.

Dragspelet var ju folkmusikens fiende nummer ett, men spelmannen var ju till åren (hedersvärt i sammanhanget), traditionsbärare (mycket hedersvärt) och spelade på antika spel (hedersvärt).

Men dragspel!

Nej, han fick inget zornmärke, men belönades med Zorns hedersplakett i guld och man tillsatte en stadgerevisionskommitté för att förhindra att ofoget skulle upprepas.

Jag var inkallade till 'förhör' vid ett möte. Att själv spela upp efter det kändes inte lockande.

1994 var uppspelningarna i Linköping och jag övertalades, motvilligt, att spela upp, fick silvermärket för *stilfullt och personligt framförande av Jernbergslåtar*.

Jag tyckte det var mycket trevligt att bli riksspelman tillsammans med Antons elev Jeanette Jansson (nu Evansson) som belönades för *traditionsmedvetet spel av låtar efter Anton Jernberg*.

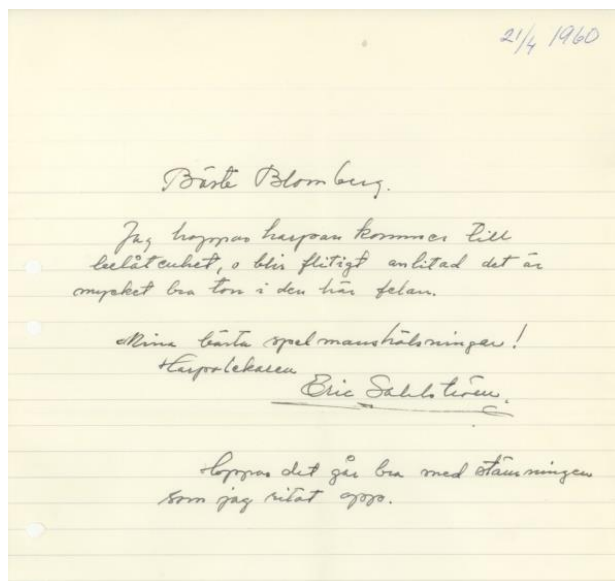
Akademiska folkdanslaget

Herbert hade varit spelman åt Akademiska Folkdanslaget i Stockholm och deltagit i flera av lagets utlandsresor. När jag börjat på KTH 1961 kontaktade även jag "AF" och fick vara med som spelman.

På de vanliga övningarna varje vecka skötte musiken av pianisten Elsa Uhr men på de månatliga lekstugorna var det fiolmusik av betydande spelmän från Skansens spelmanslag.

Axel Myhrman, Sivert Hellberg och Gösta Bäckström var normalt med, Bernt Carseberg, Pål-Olle och Tedde (Theodor Olsson) kom ibland.

Det var kul att spela med såna storheter!

Fiolmusik var det givetvis alltid på lagets uppvisningar på olika platser.

Att uppträda på Nobelmiddagen är idag stort, men innan TV började sin bevakning var det inte så märkvärdigt.

AF framträdde någon gång i början av 1960-talet och för mig var det bara en spelning bland många andra. Jag glömde faktiskt bort spelningen ända tills en god vän påminde mig.

Turné med folkdanslaget

Bernt Carseberg och jag var 1962 spelmän åt AF vid lagets resa till folkdansfestivalen i Innsbruck. Ett trevligt gäng dansare som vi umgicks med under ett par veckor.

Tidigare samma sommar var Carin och jag med på en treveckors resa till Tjeckoslovakien med Flens folkdanslag.

En riktig spelmanssommar blev det 1962!

Antons elever

Anton spelade med många uppländska storspelmän, hans viola uppskattades i samspelet och han blev också en stor spridare av sin fars musik till både unga och gamla.

Arne och Bernt Carseberg på folkdansfestivalen i Innsbruck 1962.

Jag minns när Anton berättade att han hade fått en ung flicka som elev (Jeanette Jansson).

-Jätteduktig, kommer att gå långt!

Senare fick Anton en ny lovande elev.

-En ung grabb, mycket duktig, sa Anton.

Sven Ahlbäck, Sveriges förste professor i svensk folkmusik!!!

1986 utkom storverket JERNBERGSLÅTAR (ISBN 91-86244-22-1), som inte bara innehåller ett stort antal låtar efter Gustaf, Anton, Herbert och Per Gustaf utan även historik, variantregister, traditionsvägar och musikteori.

Många låtar är noterade av Sven Ahlbäck efter Antons spel eller inspelningar med Gustaf.

Uppteckningarna är minutiösa med tonalitetsangivelser.

Sven berättade att när han första gången spelade upp för zornmärket (Södertälje 1973) anmärkte en jurymedlem på att han inte spelade rent.

Men Anton hade varit mycket noggrann med tonhöjden - en aning högre, lite lägre osv. och Sven spelade som Anton. Juryn begrep sig kanske inte på blåtonerna...

Delar av Svens senare forskning om tonalitet vilar nog på den erfarenheten.

Jag vet inte om mitt eget spel innehåller finesserna med blåtoner.

Jo, a-mollssvalsen (nr 101) spelar jag medvetet med en del blåtoner.

Kanske finns de i andra låtar också utan att jag är medveten om dem.
Så fungerar ju muntlig tradition.

Tradition är även förändring

Redan tidigt bestämde jag mig för att inte försöka bli en kopia av Gustaf, Anton eller Herbert. I gammal tradition skulle eleven kopiera läromästaren, egna utvikningar kunde innebära ett rapp på fingrarna med stråken eller annan tillrättavisning.

När elevtiden var över och läromästaren död, började förändringarna. Glömskan, medvetna ändringar, påverkan från andra spelmän och annan musik.

Jag hade tillgång till några egna inspelningar med Gustaf och hade en säkerhetskopia av Antons inspelningar, men bestämde mig för att inte i onödan låta mig påverkas av dem, utan låta naturen ha sin gång.

Många låtar bleknade bort, andra kanske utvecklades.

Inte heller har jag försökt göra låtarna mer dansbara.

På 50-talet fanns inga som kunde dansa till de äldre polskorna.

Dansen återuppstod på 1970-talet, till stor del som rekonstruktioner – det är många som inte vet det idag.

Innan dess var låtarna *lydarslåttar*, som norrmännen säger, dvs lyssningslåtar.

Jag spelar gärna till dans, men inte med mina Jernbergslåtar...

Sven Ahlbäcks bok

Så kom Svens bok!

Anton sände mig ett exemplar som gåva från Anna och Anton.

Jag läste och spelade och många låtar kom tillbaka, men jag vet inte alltid om jag lärt mig låten eller bara hört den ett antal gånger.

Uppteckningarna använder jag bara när jag inte riktigt minns.

Arvet efter Anton är säkert inte heller samma som arvet efter Herbert – de båda bröderna hade ofta olika åsikter om det mesta.

När zornjuryn skrev ”personligt framförande av Jernbergslåtar” är det nog arvet efter Herbert som är det personliga.

Idag är Antons tradition vida spridd medan Herberts tradition är svag.

Jag är hans sista elev...

Riksspelmän

Sven Ahlbäck är givetvis också riksspelman.

Han fick silvermärket vid uppspelningarna i Leksand 1973 med motiveringen *för lovande traditionsrikt spel*.

Här kommer fler silvermärken:

Gustaf Jernberg, Uppsala 1942. *För gott spel och goda egna låtar samt utmärkt arbete till folkmusikens fromma.*

Anton och Herbert Jernberg blev båda riksspelmän vid uppspelningarna i Linköping 1943 med samma motivering. *För gott spel, goda låtar och intresserat arbete för folkmusiken.*

Herbert elever Sivert Hellberg och Bernt Carseberg:

Sivert Hellberg, Umeå 1962. *För utomordentligt spel och goda låtar.*

Bernt Carseberg, Uppsala 1954. *För bra låtar och god stil.*

Kanske spelade de inga jernbergslåtar...

Per Gustaf Jernberg, Österbybruk 1987. *För personlig uppföljning av Jernbergs-traditionen.*

Per Gustaf är idag Jernbergsfamiljens främste traditionsbärare. Vår nioåriga åldersskillnad gjorde att vi först på senare år kommit att samspela. Vid min ungdomstid i Österby var Per en liten kille som spelade blockflöjt. Idag är det trevligt att samspela och jämföra våra versioner av låtarna!

Män, män, män. Visst fanns det kvinnor också! Gustaf och Mina (Wilhelmina), Anton och Anna., Margit och Herbert.

Anton och Herbert - två olika bröder

De båda bröderna Anton och Herbert var mycket olika, både som personer och spelmän.

Spelstil och personlighet är enligt min erfarenhet nära sammanlänkade.

Herbert spelade, talade och rörde sig snabbt, distinkt och kraftfullt.

Anton talade långsammare, närmast eftertänksamt, han rörde sig långsammare och jag upplevde hans spel som lugnt och säkert med viss baktyngd...

Herbert spelade med attack, häftigt och kraftfullt!

Båda bröderna var hetlevrade och hade ofta delade meningar i många frågor, om låtar och annat. Anton drabbades av en svår stroke på 1950-talet. Han var delvis förlamad och kunde inte spela mer.

Min pappa var sjuklig och hade själv haft flera hjärnblödningar och visste att man kunde återfå mycket genom träning.

-Skaffa tennisbollar som du kramar med händerna, sa pappa samt sände kastanjer att ha i fickorna för att krama.

Anton arbetade sig målmedvetet tillbaka som spelman, men jag tror att en del långsamhet jag upplevt hos Anton är kvarvarande egenskaper efter sjukdomen.

Anton och Herbert hade olika tempo och temperament.

Hör Anton berätta om sin fars barndom och första fiol (1981).

[**Lyssna!**](#)

Arne och Herbert ska spela in nr 98 Hörgalåten.

Arne vill öva först, men det vill inte Herbert (1962).

[**Lyssna!**](#)

Anton spelar sin polska Snödroppen (nr 224)

[**Lyssna!**](#)

Herbert spelar en egen polska (nr 217)

[**Lyssna!**](#)

Var Anton och Herbert oense om mycket, så var de rörande ense om en sak – låtarna var deras egna!

Så resonerade många spelmän i 1900-talets början; låtarna var ju deras främsta konkurrensmedel vid sidan av spelskickligheten.

Anton Jernbergs inspelningar av pappa Gustaf säkrades genom att jag kopierade materialet.

Bandspelare hade jag sedan mitten av 1950-talet men det var nog först efter 1958, då familjen hade bil, som den tunga bandspelaren fick följa med till Österby och kopiera Antons inspelningar.

Anton hade själv ingen kopieringsmöjlighet varför jag inte blev förvånad när Hugo Ljungström i Bollnäs kontaktade mig för att få del av materialet.

Jag är alltid glad när någon vill dela min glädje över ett intressant material och gjorde beredvilligt en kopia åt Hugo.

Givetvis skulle jag inte gjort det utan Antons medgivande och han blev fullkomligt rasande över mitt tilltag och vänskapen återställdes först sedan jag fått tillbaka kopian tillsammans med en försäkran att Hugo Ljungström inte tagit någon kopia.

Herbert var av samma åsikt. I ett brev 1961 har han skrivit ner g-mollspolskan nr 27 efter AG Jernberg och skriver...

...Här får du en av pappas stora "Farfarspolskor"!

Så kommer noterna.

Här skall du få flera låtar – men önskvärt vore om Du behåller dem inom vår interna krets. Jag tycker inte om att låtar slaktas som julgrisar. Får jag behålla hälsan och förmånen att få träffa Din fiol ibland så kan jag lova, att, om ett tiotal år kommer Du att känna vittringen av "sill och potatis" – som alla dessa förbund – sammanslutningar – spelmanslag m.m. – i dag ersätter med nyslaktat fläsk!

Här skall Du få en rar sak att svälja året om. Lite salt kanske – men värdig o värlätt (också ur fars repertoar).

Så kommer noter på nr 16 Gånglåt med noggrant angivna bindningar.

Och en slutkommentar: Kan Du förklara den rytmiska förskjutningen i 1:sta reprisen? (Verkligt listigt)

Svaret på hans fråga fick jag aldrig.

Kanske kan någon läsare hjälpa mig...

Här får du en av pappas stora "Farfarspolskor"!

Här skall du få flera låtar – men önskvärt vore om Du behåller dem inom vår interna krets. Jag tycker inte om att låtar slaktas som julgrisar. Får jag behålla hälsan och förmånen att få träffa Din fiol ibland så kan jag lova, att, om ett tiotal år kommer Du att känna vittringen av "sill och potatis" – som alla dessa förbund – sammanslutningar – spelmanslag m.m. – i dag ersätter med nyslaktat fläsk!

Här skall Du få en rar sak att svälja året om. Lite salt kanske – men värdig o värlätt. (Också ur fars repertoar.)

Kan Du förklara den rytmiska förskjutningen i 1:sta reprisen? (Verkligt listigt)

Anton och Herbert vid näckrosdammen, Folkets park, Södertälje. Foto Georg Blomberg, 1959(?).

Jernbergsmedaljen

2015 fick jag Jernbergsmedaljen vid en spelmansträff i Gävle.
Jag imponerades av traditionens starka fäste i Gästrikland.

Jag berättade en del minnen från min tid med Jernbergarna och slutade med en förhoppning om att nya generationer skall spela och uppskatta låtarna och att de inte stelnar i ett musealt utförande, utan får leva och utvecklas i tradition.

Så spelade jag upp den tolkning av Bellmans polska (nr 14) som gjorts av Gunnar Idenstam, orgel och Johan Hedin, nyckelharpa¹ och avslutade med en fundering om vad Gustaf, Anton och Herbert hade tyckt.

Jag menade att Gustaf känts sig smickrad av att någon engagerat sig i en av hans låtar. Anton hade nog blivit fly förbaskad över tilltaget att misshandla en av pappas polskor och Herbert hade tyckt bra om tolkningen, men hade samtidigt förslag till ytterligare förbättringar.

Efteråt kom Herbert och Margits dotter Britt och sa, *Ja, precis så tror jag också de hade reagerat.*

Jag hoppas många spelmän vågar ta steget att göra låtar till en egen tradition. Det är inte viktigt att alla toner eller stråk är som förlagan. Våga spela med hjärtat och gör det som en hyllning till tidigare länkar i traditionen!

Tack för att jag fick bli en Jernbergselev!

¹ Polska efter Bellman. Gunnar Idenstam, orgel och Johan Hedin, nyckelharpa. Caprice Records 2004.
[Lyssna på avslutningen.](#)

Tre coola spelmän!